

Anexa nr. II la Ordinul ministrului educației nr. 3702/21.04.2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru aria curriculară**

***TERAPIE EDUCAȚIONALĂ COMPLEXĂ ȘI
INTEGRATĂ***

***DISCIPLINA FORMAREA AUTONOMIEI
PERSONALE***

**Învățământ special
Clasele a V-a – a X-a
Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate**

București, 2021

Notă de prezentare

Aria curriculară **Terapia educațională complexă și integrată** are alocată o normă de profesor educador/clasă și cuprinde activități de: Formarea autonomiei personale, Socializare, Stimulare cognitivă, Terapie ocupațională și Ludoterapie. Aceste activități, realizate de profesorul-educator, sprijină și completează programul de predare-învățare-evaluare realizat de profesorul de psihopedagogie specială. Numărul orelor de terapie se stabilește în mod personalizat pentru fiecare elev, în funcție de particularitățile sale de vârstă și de dezvoltare individuală.

Programa pentru Terapia educațională complexă și integrată este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la formarea unor competențe necesare unui minim de autonomie personală și socială în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale. Din perspectiva acestei discipline, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se realizează învățarea mediată și a dimensiunii acționale în formarea unor persoane ușor integrabile în societate.

Structura programei școlare include următoarele elemente: - Notă de prezentare - Competențe generale - Competențe specifice și exemple de activități de învățare - Conținuturi - Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în diverse contexte particulare.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu primar/gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui ciclu de învățământ în cazul elevilor cu dizabilitate intelectuală severă. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică potențialul psihoindividual al elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea unor competențe de bază.

Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare-recuperare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev, în funcție de potențialul psihoindividual.

Având în vedere categoria elevilor cărora li se adresează prezenta programă este necesară o abordare specifică educației speciale, în esență, pe stimularea învățării-recuperării prin exerciții, jocuri didactice, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului terapeutic, în funcție de nivelul de dezvoltare a elevilor. Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea mediată, activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

Desfășurându-se în zona dezvoltării (mentale) actuale, învățarea empirică (spontană, nedirijată) nu dispune de valențe formative deosebite, deoarece ea nu solicită elevul la un efort intelectual intens. Pentru a fi eficientă în sens formativ, învățarea-recuperarea se cere a fi proiectată astfel încât să acționeze în zona proximei dezvoltări, adică să-l solicite pe elev peste capacitățile lui de învățare spontană. În această perspectivă, învățarea-recuperarea are un caracter intensiv, stimulat și urmărește nu atât acumularea de material informativ – dar și aceasta – cât, mai ales, **antrenarea capacităților reale de care dispune elevul, accelerarea dezvoltării sale, cu**

alte cuvinte, transformarea continuă a zonei proximei dezvoltării în zonă a dezvoltării actuale, forța motrică a acestei dezvoltări accelerate găsindu-se în resursele interne ale învățării-recuperării ca factor dinamizator, adică ale unei învățări formative, dinamice.

Această perspectivă stă la baza elaborării unor modele de intervenție instructiv-educativă și terapeutică mai eficientă, având ca element central învățarea mediată. Învățarea mediată este acel tip de activitate cognitivă, în cadrul căreia accesul elevului la noua informație și la demersul rezolutiv operațional este (inter)mediat de către o altă persoană – părinte, dascăl sau chiar un elev mai mare – care-l susține afectiv și-l ajută să înțeleagă și să facă ceea ce i se cere, acționând într-o zonă – zona proximei dezvoltări – care depășește, mai mult sau mai puțin accentuat, capacitățile sale de rezolvare independentă.

Terapia educațională complexă și integrată se bazează pe un curriculum structurat pe patru arii de dezvoltare:

- aria de dezvoltare fizică
- aria de dezvoltare perceptivă
- aria de dezvoltare intelectuală
- aria de dezvoltare personală și socială

Competențele și componentele constitutive ale ariilor de dezvoltare sunt completate sau adaptate în funcție de particularitățile elevilor și de nivelul lor de școlarizare.

Disciplinele din cadrul ariei curriculare terapie educațională complexă și integrată sunt:

- Stimularea cognitivă - vine în sprijinul activităților educative realizate de elev împreună cu profesorul psihopedagog, pentru completarea acestora și consolidarea lor (activități de învățare)
- Terapia ocupațională - are ca scop formarea unor deprinderi adaptative care-i permit elevului să-și satisfacă nevoile personale și să răspundă cerințelor mediului (colaj, modelare plastilină, diverse produse finite: decorațiuni, felicitări); include și meloterapia
- Formarea autonomiei personale - vizează formarea capacității elevului de a se manifesta cât se poate de independent (igienă personală, reguli de conduită etc.)
- Socializarea - are scopul de a pregăti elevii pentru integrarea optimă în viața socială și familială (norme de comportare, obișnuirea cu spațiul clasei, școlii, împrejurimile și cadrul social larg, vizite, excursii etc.)
- Ludoterapia - vine în sprijinul socializării elevului, îi dezvoltă spiritul de echipă, comunicativitatea, spiritul creator și îl responsabilizează cu ajutorul jocurilor diverse.

În cazul copiilor cu dizabilități intelectuale descoperirea propriului corp și a lumii exterioare devine prioritară pentru creșterea gradului de adaptabilitate, pentru formarea unor deprinderi de autonomie personală și socială și pentru înțelegerea și perceperea corectă a lumii în care trăiesc.

Cunoașterea științifică a mediului înconjurător oferă copiilor ocazia de a gândi și a învăța, de a-și dezvolta curiozitatea și interesul pentru anumite aspecte ale lumii înconjurătoare, prin acțiune directă, explorare și observație.

Prin intermediul modulelor din cadrul ariei curriculare "Terapia educațională complexă și integrată", școala asigură caracterul științific al cunoștințelor empirice achiziționate de elev în viața cotidiană, încât acestea să devină cunoștințe funcționale, eficiente adaptării la mediul social. Noțiunile științifice dobândite de copilul cu dizabilități intelectuale au o acoperire senzorială, având la bază contactul direct cu obiectele și cu imaginile acestora. Caracterul practic-aplicativ al experiențelor de

cunoaștere în care este introdus copilul permite înțelegerea relațiilor dintre organ și funcție (ureche-auz; ochi-văz etc), organism și mediu.

Structurarea proceselor de cunoaștere constituie un demers complex, căruia îi urmează dezvoltarea cognitivă și învățarea instrumentală. La copilul cu dizabilități intelectuale severe, educația cognitivă este specifică, urmând un proces diferit de învățarea copilului obișnuit. Stimularea senzorială și motorie condiționează abilitatea copilului pe axele principale: comunicare, abilități cognitive, autonomie personală și socială.

Educarea proceselor senzorial-motorii primare și dezvoltarea motricității generale vizează dezvoltarea unor abilități și deprinderi care constituie punctul de plecare în dezvoltarea cognitivă, a limbajului, a comunicării, precum și operaționalizarea unor concepte matematice elementare. În dezvoltarea senzorială, unele experiențe de viață, cum ar fi cele care implică spațiul, timpul și cantitatea, au scopuri legate de matematică. Formarea și operaționalizarea unor concepte matematice elementare conduc la înțelegerea conceptului de număr și folosirea concretă a numerelor în situații cotidiene (exemplu : alegerea autobuzului corect, folosirea banilor etc.).

Diferențierea curriculară se va face prin sarcini, prin sprijin, prin resurse. Astfel copiii vor putea:

- să-și dezvolte interesul față de mediul înconjurător și față de propria persoană;
- să se folosească de propriile simțuri pentru a observa și a investiga mediul înconjurător;
- să-și lărgescă câmpul experienței directe;
- să înțeleagă noțiunile de cauză și efect;
- să aplice cunoștințele învățate în viața cotidiană,
- să cunoască regulile unei vieți sănătoase;
- să opereze cu instrumente de măsură și cu unități de măsură semnificative;
- să experimenteze simplu schimbările de stare ale materiei;
- să conștientizeze alternanța zi/ noapte și cea a anotimpurilor.

Copiii cu dizabilități intelectuale pot realiza progrese prin achiziții cu aplicabilitate largă în viața cotidiană și cu efecte semnificative pentru buna lor integrare socială.

Programa este astfel concepută, încât să nu îngreșească libertatea profesorului- educator de a alege activitățile recuperativ-terapeutice cele mai adecvate atingerii obiectivelor propuse.

Competențe generale

- 1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale**
- 2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/instrumentelor specifice**
- 3. Relaționarea în grup , în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale**

Clasa a V-a
<p>1.1. Identifică și descrie caracteristicile obiectelor și fenomenelor pentru orientarea spațială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificarea a obiectelor, lucrurilor după caracteristicile senzoriale: formă, culoare, miros, mărime, textură, greutate etc.; • Exerciții de punere în corepondență a caracteristicilor obiectelor cu acestea: zahăr-dulce, sare-sărat, lamâie-acru etc.; • Exerciții de identificare polisenzorială a lucrurilor și fenomenelor: diferențiere auditivă sau de grupare a obiectelor asemănătoare prin utilizarea a cât mai multor analizatori concomitant, fenomene ale naturii; • Exerciții de mișcare și orientare spațială în clasă, școală, comunitate; • Exerciții de întreținere și organizare a spațiului propriu (bancă, dulap, colțul cu jucării).
<p>1.2. Cunoaște principalele organe , aparate și sisteme ale corpului uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare pe imagini a procesului fiziologic; • Exerciții de identificare a nevoilor/ trebuințelor, raportate la reperatele orare ale vieții familiale și școlare (regimul zilnic); • Vizualizare software-uri educative, filme didactice; • Observarea dirijată a unor planșe ilustrând fiziologia corpului uman (aparatură circulator, respirator și digestiv etc.); • Dialoguri situaționale pe teme legate de transformările fiziologice la diferite vârste; • Discuții pe tema educației sexuale.
<p>1.3. Identifică principalele pericole din mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere a și identificare a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente rutiere, obiecte contondente, surse de electrocutare etc.); • Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu; • Exerciții aplicative – respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate; • Joc didactic „Ce se întâmplă dacă ...?”; • Jocuri de rol pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol („Atenție la semafor!”etc.); • Povestiri / dramatizări cu scop moralizator; • Vizualizare de software-uri educative/ filmulețe pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol.
<p>1.4. Îndeplinește sarcini cotidiene, de joc și loisir</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect; • Jocuri tematice: ”Timpul în mijlocul naturii”; ”Vine vacanța”; • Joc de rol (”La picnic”, ”În parc” etc.); • Jocurile preferate; • Audiții/ viziuni de filme; • Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate; • Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ.

Clasa a V-a**1.5. Realizează activități de dezvoltare a deprinderilor de muncă**

- Exerciții de confecționare a unor produse simple prin: desenare , decupare, lipire, origami, modelare, colaje, șnuruire, împletire, compoziții din hârtie creponată mototolită, lemn , mărgele etc.;
- Exerciții de confecționare a unor jucării și machete;
- Exerciții de ambalare a unui cadou;
- Jocuri de construcție și asamblare;
- Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup;
- Activități gospodărești;
- Concursuri „Întrecerea cu tine”, „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii ș.a.);
- Exerciții de analiză și apreciere a produselor activității.

2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/instrumentelor specifice**Clasa a V-a****2.1. Utilizează obiectele pentru îngrijirea corporală**

- Exerciții de identificare și utilizare a obiectelor de toaletă;
- Exerciții practice de spalare și ștergere, cu fixarea momentelor când acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.);
- Exerciții practice de întreținere a igienei personale (față, dinți, păr, mâini, corp);
- Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți;
- Exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar;
- Exerciții de identificare și denumire coresp a diferitelor piese de îmbrăcăminte și încălțăminte;
- Exerciții practice de utilizare corectă a vestimentației și a încălțăminte;
- Exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp;
- Exerciții de îngrijire și de depozitare a hainelor și a încălțăminte;
- Exerciții joc: încheiere – descheiere nasturi, șireturi și fermoare;
- Joc didactic „Hrănim păpușa”; „Îmbrăcăm păpușa!”.

2.2. Recunoaște și utilizează obiectele și regulile unei corecte igiene alimentare

- Exerciții de identificare și utilizare a mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucătărie/ sufragerie;
- Exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de utilizare adecvată a veselei și tacâmurilor din bucătărie;
- Exerciții de identificare și denumire a alimentelor de bază (carne, alimente, lactate, legume, fructe);
- Exerciții de integrare categorială a alimentelor cunoscute;
- Exerciții practice de mărunțire și de consumare a alimentelor de consistențe diferite;
- Joc de rol: („Cum servim masa?” etc.);
- Exerciții practice de aranjare și strângere a mesei.

2.3. Participă la activități de întreținere și igienizare a clasei , camerei

- Exerciții de identificare și utilizare corectă a spațiilor școlare, de locuit;
- Exerciții de identificare și utilizare corectă a pieselor de mobilier, aparatură electrocasnică;

Clasa a V-a
<ul style="list-style-type: none"> • Joc didactic „Casa păpușii”; • Jocuri de aranjare a mobilierului clasei; • Exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare etc.; • Jocuri de rol: „De-a bucătarul!”, „De-a gospodina” etc.; • Exerciții de rezolvare a unor situații problemă apărute în clasă , casă și gospodărie.

3. Relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale

Clasa a V-a
<p>3.1. Recunoaște date de identificare ale sale și ale membrilor familiei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a datelor personale (nume , prenume, vârstă); • Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.); • Exerciții de descriere a persoanelor apropiate (frați/ surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil - tânăr - adult - bătrân); • Exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă , date despre membrii familiei restranse; • Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei; • Joc de rol pe tema relațiilor între copii, relațiilor părinți- copii; • Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei; • Dramatizări pe tema rolurilor și relațiilor din familie; • Exerciții practice de îngrijire a plantelor și animalelor de companie – colțul viu al clasei; • Exerciții practice de pregătire pentru viața casnică de familie.
<p>3.2. Identifică propriile trăsături fizice și ale persoanelor apropiate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de observare a trăsăturilor feței, corpului; • Exerciții de descriere a schemei corporale proprii și a altei persoane; • Exerciții de stabilire a corespondenței între elementele propriului corp și cele ale altei persoane; • Exerciții de stabilire a asemănărilor și deosebirilor dintre oameni sub aspect fizic; • Exerciții de precizare a trăsăturilor fizice ale altor persoane, desprinse în urma analizei/ vizualizării unui set imagistic / fotografii; • Exerciții - joc : « Descrierea colegului de bancă! »; • Dramatizări pentru identificarea stărilor sufletești.
<p>3.3. Îndeplinește roluri / sarcini în cadrul clasei, familiei, prietenilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții tematice: „Ce ne aseamănă/ Ce ne deosebește?”; „Eu și clasa mea/ colegii mei”; • Exerciții pentru formarea spiritului de echipă; • Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații; • Exerciții de identificare a relațiilor pozitive/ armonioase între colegi, cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întrajutorare, competiție); • Vizionare de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate; • Joc de rol („ Prietenia”; „La școală” etc.); • Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup; • Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență.
<p>3.4. Recunoaște comportamente pozitive/negative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie dușmănie; cooperare, răutate etc.);

Clasa a V-a

- Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, modestie);
- Exerciții practice de comunicare nonverbală (mimică, gestică) și verbală în vederea relaționării pozitive:
- Discuții libere pe marginea unor situații reale;
- Comentarea pe marginea unui suport imagistic;
- Exerciții de lecturare a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: încrederea și lipsa de încredere; respectul și lipsa de respect; curajul, frica; bunătatea și răutatea; sinceritatea și minciuna; cinstea, dragostea pentru adevăr;
- Jocuri de rol bazate pe empatie;
- Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral.

3.5. Se orientează în mediul școlar și extrașcolar

- Exerciții practice de recunoaștere a cartierului și a zonelor învecinate școlii și casei;
- Exerciții practice de deplasare pietonală, în zone de interes (piață, poștă, magazine, teatru, spital, biserică);
- Exerciții practice de comportare civilizată în mijloacele de transport de la și către casă (simularea unor situații problematice și rezolvarea lor);
- Joc de rol „Cum traversăm?”, „Reguli de comportare în troleibuz”, „La magazine”, „În parc”;
- Dramatizări pe teme de comportare civilizată;
- Vizionare de filme/ software-uri educative cu tematica privind comportarea civilizată.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
Igiena sanitară	<ul style="list-style-type: none"> - sala de baie; - obiectele de toaletă; - igienizarea grupului sanitar.
Igiena îmbrăcăminte și a încălțăminte	<ul style="list-style-type: none"> - obiectele de vestimentație; (îmbrăcăminte și încălțăminte); - depozitarea și întreținerea; - utilizarea corespunzătoare.
Casa	<ul style="list-style-type: none"> - spațiile locuinței și utilitatea lor; - mobilierul; - activități gospodărești.
Familia și societatea	<ul style="list-style-type: none"> - date personale; - relațiile în cadrul familiei; - conduite dezirabile; - strada; - cartierul.

CLASA a VI-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale**

Clasa a VI-a
<p>1.1. Utilizează informațiile polisenzoriale pentru a se orienta în mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificarea a obiectelor, lucrurilor după caracteristicile senzoriale : formă, culoare, miros, mărime, textură, greutate etc.; • Exerciții de punere în corepondență a caracteristicilor obiectelor cu acestea: zahăr-dulce, sare-sărat, lamâie-acru etc.; • Exerciții de identificare polisenzorială a lucrurilor și fenomenelor : diferențiere auditivă sau de grupare a obiectelor asemănătoare prin utilizarea a cât mai multor analizatori concomitant, fenomene ale naturii; • Exerciții de mișcare și orientare spațială în clasă , școală , comunitate; • Exerciții de întreținere și organizare a spațiului propriu (bancă, dulap, colțul cu jucării).
<p>1.2. Identifică principalele procese fiziologice ale corpului uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare pe imagini a procesului fiziologic; • Exerciții de identificare a nevoilor/ trebuințelor, raportate la reperele orare ale vieții familiale și școlare (regimul zilnic); • Vizualizare software-uri educative, filme didactice; • Observarea dirijată a unor planșe ilustrând fiziologia corpului uman (aparatură circulator, respirator și digestiv etc.); • Dialoguri situaționale pe teme legate de transformările fiziologice la diferite vârste; • Discuții pe tema educației sexuale.
<p>1.3. Recunoaște principalele pericole din mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere și identificare a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente rutiere, obiecte contondente, surse de electrocutare etc.); • Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu; • Exerciții aplicative – respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate; • Joc didactic „Ce se întâmplă dacă ...?”; • Jocuri de rol pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol („Atenție la semafor!”etc.); • Povestiri / dramatizări cu scop moralizator; • Vizualizare de software-uri educative / filmulețe pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol.
<p>1.4. Participă activ la activitățile cotidiene și loisir</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect; • Jocuri tematice: ”Timpul în mijlocul naturii”; ”Vine vacanța”; • Joc de rol (”La picnic”, ”În parc” etc.); • Jocurile preferate; • Audiții/ vizionări de filme; • Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate; • Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ.

Clasa a VI-a**1.5. Utilizează deprinderile dobândite , în activități ergoterapeutice**

- Exerciții de confecționare a unor produse simple prin: desenare, decupare, lipire, origami, modelare, colaje, șnuruire, împletire, compoziții din hârtie creponată mototolită, lemn , mărgelile etc.;
- Exerciții de confecționare a unor jucării și machete;
- Exerciții de ambalare a unui cadou;
- Jocuri de construcție și asamblare;
- Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup;
- Activități gospodărești;
- Concursuri „Întrecerea cu tine!, „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii ș.a.);
- Exerciții de analiză și apreciere a produselor activității.

2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/instrumentelor specifice**Clasa a VI-a****2.1. Manifestă comportamente de îngrijire corporală**

- Exerciții de identificare și utilizare a obiectelor de toaletă;
- Exerciții practice de spalare și ștergere, cu fixarea momentelor când acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.);
- Exerciții practice de întreținere a igienei personale (față, dinți, păr, mâini, corp);
- Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți;
- Exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar;
- Exerciții de identificare și denumire corespunzătoare a diferitelor piese de îmbrăcăminte și încălțăminte;
- Exerciții practice de utilizare corectă a vestimentației și a încălțăminte;
- Exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp;
- Exerciții de îngrijire și de depozitare a hainelor și a încălțăminte;
- Exerciții joc: încheiere – descheiere nasturi, șireturi și fermoare;
- Joc didactic „Hrănim papușa”; „Îmbrăcăm păpușa!”.

2.2. Manifestă comportamente de igienă alimentară

- Exerciții de identificare și utilizare a mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucătărie/ sufragerie;
- Exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de utilizare adecvată a veselei și tacâmurilor din bucătărie;
- Exerciții de identificare și denumire a alimentelor de bază (carne, alimente, lactate, legume, fructe);
- Exerciții de integrare categorială a alimentelor cunoscute;
- Exerciții practice de mărunțire și de consumare a alimentelor de consistențe diferite;
- Joc de rol: („Cum servim masa?” etc.);
- Exerciții practice de aranjare și strângere a mesei.

Clasa a VI-a**2.3. Participă la activități de întreținere și igienizare a clasei , camerei**

- Exerciții de identificare și utilizare corectă a spațiilor școlare, de locuit;
- Exerciții de identificare și utilizare corectă a pieselor de mobilier, aparatură electrocasnică;
- Joc didactic „Casa păpușii”;
- Jocuri de aranjare a mobilierului clasei;
- Exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare etc.;
- Jocuri de rol: „De-a bucatarul!”, „De-a gospodina!” etc.;
- Exerciții de rezolvarea a unor situații problemă apărute în clasă, casă și gospodărie.

3. Relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale**Clasa a VI-a****3.1. Cunoaște datele de identificare ale sale și ale membrilor familiei**

- Exerciții de identificare a datelor personale (nume , prenume, vârstă);
- Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.);
- Exerciții de descriere a persoanelor apropiate (frați/ surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil - tânăr - adult - bătrân);
- Exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă , date despre membrii familiei restranse;
- Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei;
- Joc de rol pe tema relațiilor între copii, relațiilor părinți- copii;
- Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei;
- Dramatizări pe tema rolurilor și relațiilor din familie;
- Exerciții practice de îngrijire a plantelor și animalelor de companie –colțul viu al clasei;
- Exerciții practice de pregătire pentru viața casnică de familie.

3.2. Identifică propriile trăsături fizice și ale persoanelor apropiate

- Exerciții de observare a trăsăturilor feței, corpului;
- Exerciții de descriere a schemei corporale proprii și a altei persoane;
- Exerciții de stabilire a corespondenței între elementele propriului corp și cele ale altei persoane;
- Exerciții de stabilire a asemănărilor și deosebirilor dintre oameni sub aspect fizic;
- Exerciții de precizare a trăsăturilor fizice ale altor persoane, desprinse în urma analizei/ vizualizării unui set imagistic / fotografii;
- Exerciții - joc : « Descrierea colegului de bancă! »;
- Dramatizări pentru identificarea stărilor sufletești.

3.3. Îndeplinește roluri / sarcini în cadrul clasei, familiei, prietenilor

- Exerciții tematice: „Ce ne aseamănă?/ Ce ne deosebește?”; „Eu și clasa mea/ colegii mei”;
- Exerciții pentru formarea spiritului de echipă;
- Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații;
- Exerciții de identificare a relațiilor pozitive/ armonioase între colegi, cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întrajutorare, competiție);
- Vizionare de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate
- Joc de rol („ Prietenia”; „La școală” etc.);

Clasa a VI-a	
	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup; • Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență.
3.4. Recunoaște comportamente pozitive/ negative	<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie dușmănie; cooperare, răutate etc.); • Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, modestie); • Exerciții practice de comunicare nonverbală (mimică , gestică) și verbală în vederea relaționării pozitive; • Discuții libere pe marginea unor situații reale; • Comentarea pe marginea unui suport imagistic; • Exerciții de lecturare a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: încrederea și lipsa de încredere; respectul și lipsa de respect; curajul, frica; bunătatea și răutatea; sinceritatea și minciuna; cinstea, dragostea pentru adevăr; • Jocuri de rol bazate pe empatie; • Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral.
3.5. Se orientează în mediul școlar și extrașcolar	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de recunoaștere a cartierului și a zonelor învecinate școlii și casei; • Exerciții practice de deplasare pietonală, în zone de interes (piață, poștă, magazine, teatru , spital , biserică); • Exerciții practice de comportare civilizată în mijloacele de transport de la și către casă (simularea unor situații problematice și rezolvarea lor); • Joc de rol „Cum traversăm?”, „Reguli de comportare în troleibuz”, „La magazine”, „În parc”; • Dramatizări pe teme de comportare civilizată; • Vizionare de filme/ software-uri educative cu tematica privind comportarea civilizată.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
Igiena sanitară	<ul style="list-style-type: none"> - sala de baie; - obiectele de toaletă;

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
	<ul style="list-style-type: none"> - igienizarea grupului sanitar.
Igiena îmbrăcămintei și a încălțămintei	<ul style="list-style-type: none"> - obiectele de vestimentație; (îmbrăcăminte și încălțăminte); - depozitarea și întreținerea; - utilizarea corespunzătoare.
Casa	<ul style="list-style-type: none"> - spațiile locuinței și utilitatea lor; - mobilierul; - activități gospodărești.
Familia și societatea	<ul style="list-style-type: none"> - date personale; - relațiile în cadrul familiei; - conduite dezirabile; - strada; - cartierul.

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale

Clasa a VII-a
<p>1.1. Se orientează în mediul înconjurător pe baza experienței polisenzoriale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificarea a obiectelor, lucrurilor după caracteristicile senzoriale: formă, culoare, miros, mărime, textură, greutate etc.; • Exerciții de punere în corepondență a caracteristicilor obiectelor cu acestea: zahăr-dulce, sare-sărat, lamâie-acru etc.; • Exerciții de identificare polisenzorială a lucrurilor și fenomenelor: diferențiere auditivă sau de grupare a obiectelor asemănătoare prin utilizarea a cât mai multor analizatori concomitant, fenomene ale naturii; • Exerciții de mișcare și orientare spațială în clasă , școală, comunitate; • Exerciții de întreținere și organizare a spațiului propriu (bancă, dulap, colțul cu jucării).
<p>1.2. Recunoaște principalele manifestări fiziologice ale corpului uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare pe imagini a procesului fiziologic; • Exerciții de identificare a nevoilor/ trebuințelor, raportate la reperele orare ale vieții familiale și școlare (regimul zilnic); • Vizualizare software-uri educative, filme didactice; • Observarea dirijată a unor planșe ilustrând fiziologia corpului uman (aparatură circulator, respirator și digestiv etc); • Dialoguri situaționale pe teme legate de transformările fiziologice la diferite vârste; • Discuții pe tema educației sexuale.
<p>1.3. Identifică pericolele din mediul înconjurător și manifestă comportamente adaptative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere a și identificare a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente rutiere, obiecte contondente, surse de electrocutare etc.); • Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu; • Exerciții aplicative – respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate; • Joc didactic „Ce se întâmplă dacă ...?”; • Jocuri de rol pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol („Atenție la semafor!” etc.); • Povestiri/ dramatizări cu scop moralizator; • Vizualizare de software-uri educative/ filmulețe pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol.
<p>1.4. Inițiază și participă la activitățile cotidiene și loisir</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect; • Jocuri tematice: ”Timpul în mijlocul naturii”; ”Vine vacanța”; • Joc de rol (”La picnic”, ”În parc” etc.); • Jocurile preferate; • Audiții/ vizionări de filme; • Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate; • Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ.

Clasa a VII-a**1.5. Utilizează deprinderi de muncă independent și în grup**

- Exerciții de confecționare a unor produse simple prin: desenare, decupare, lipire, origami, modelare, colaje, șnuruire, împletire, compoziții din hârtie creponată mototolită, lemn, mărgelile etc.
- Exerciții de confecționare a unor jucării și machete;
- Exerciții de ambalare a unui cadou;
- Jocuri de construcție și asamblare;
- Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup;
- Activități gospodărești;
- Concursuri „Întrecerea cu tine, „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii ș.a.)
- Exerciții de analiză și apreciere a produselor activității.

2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/instrumentelor specifice**Clasa a VII-a****2.1. Folosește deprinderile de îngrijire a propriului corp**

- Exerciții de identificare și utilizare a obiectelor de toaletă;
- Exerciții practice de spalare și ștergere, cu fixarea momentelor cand acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.);
- Exerciții practice de întreținere a igienei personale (față, dinți, păr, mâini, corp)
- Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți;
- Exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar
- Exerciții de identificare și denumire corespunzătoare a diferitelor piese de îmbrăcăminte și încălțăminte;
- Exerciții practice de utilizare corectă a vestimentației și a încălțăminte;
- Exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp;
- Exerciții de îngrijire și de depozitare a hainelor și a încălțăminte;
- Exerciții joc: încheiere – descheiere nasturi, șireturi și fermoare.

2.2. Cunoaște deprinderi de igienă alimentară

- Exerciții de identificare și utilizare a mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucătărie/ sufragerie;
- Exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de utilizare adecvată a veselei și tacâmurilor din bucătărie;
- Exerciții de identificare și denumire a alimentelor de bază (carne, alimente, lactate, legume, fructe);
- Exerciții de integrare categorială a alimentelor cunoscute;
- Exerciții practice de mărunțire și de consumare a alimentelor de consistențe diferite;
- Joc de rol: („Cum servim masa?” etc.);
- Exerciții practice de aranjare și strângere a mesei.

2.3. Manifestă deprinderi de întreținere și igienizare a spațiului de locuit (sala de clasă, camera proprie)

- Exerciții de identificare și utilizare corectă a spațiilor școlare, de locuit;
- Exerciții de identificare și utilizare corectă a pieselor de mobilier, aparatură electrocasnică;
- Joc didactic „Casa păpușii”;

Clasa a VII-a
<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de aranjare a mobilierului clasei; • Exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare etc.; • Jocuri de rol: „De-a bucătarul!”, „De-a gospodina!” etc. • Exerciții de rezolvare a unor situații problemă apărute în clasă, casă și gospodărie.

3. Relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale

Clasa a VII-a
<p>3.1. Folosește datele personale ale sale și membrilor familiei situațional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a datelor personale (nume, prenume, vârstă); • Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.); • Exerciții de descriere a persoanelor apropiate (frați/ surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil - tânăr - adult - bătrân); • Exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă, date despre membrii familiei restrânse; • Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei; • Joc de rol pe tema relațiilor între copii, relațiilor părinți- copii; • Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei; • Dramatizări pe tema rolurilor și relațiilor din familie; • Exerciții practice de îngrijire a plantelor și animalelor de companie –colțul viu al clasei; • Exerciții practice de pregătire pentru viața casnică de familie.
<p>3.2. Recunoaște propriile trăsături fizice prin comparație cu cele ale persoanelor din jur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de observare a trăsăturilor feței, corpului; • Exerciții de descriere a schemei corporale proprii și a altei persoane; • Exerciții de stabilire a corespondenței între elementele propriului corp și cele ale altei persoane; • Exerciții de stabilire a asemănărilor și deosebirilor dintre oameni sub aspect fizic; • Exerciții de precizare a trăsăturilor fizice ale altor persoane, desprinse în urma analizei/ vizualizării unui set imagistic / fotografii; • Exerciții - joc: ”Descrierea colegului de bancă!”; • Dramatizări pentru identificarea stărilor sufletești.
<p>3.3. Interacționează în cadrul grupurilor de apartenență- clasă, familie, prieteni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții tematice: „Ce ne aseamănă/ Ce ne deosebește?”; „Eu și clasa mea/ colegii mei”; • Exerciții pentru formarea spiritului de echipă; • Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații; • Exerciții de identificare a relațiilor pozitive/ armonioase între colegi, cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întrajutorare, competiție); • Vizionare de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate; • Joc de rol („ Prietenia”; „La școală” etc.); • Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup; • Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență.
<p>3.4. Distinge comportamentele pozitive/ negative și se comportă adecvat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie dușmănie, cooperare, răutate etc.)

Clasa a VII-a	
	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, modestie); • Exerciții practice de comunicare nonverbală (mimică , gestică) și verbală în vederea relaționării pozitive; • Discuții libere pe marginea unor situații reale; • Comentarea pe marginea unui suport imagistic; • Exerciții de lecturare a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: încrederea și lipsa de încredere, respectul și lipsa de respect, curajul, frica, bunătatea și răutatea, sinceritatea și minciuna, cinstea, dragostea pentru adevăr; • Jocuri de rol bazate pe empatie; • Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral.
3.5. Se orientează în mediul social	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de recunoaștere a cartierului și a zonelor învecinate școlii și casei; • Exerciții practice de deplasare pietonală, în zone de interes (piață, poștă, magazine, teatru , spital , biserică); • Exerciții practice de comportare civilizată în mijloacele de transport de la și către casă (simularea unor situații problematice și rezolvarea lor); • Joc de rol „Cum traversăm?”, „Reguli de comportare în troleibuz”, „La magazine”, „În parc”; • Dramatizări pe teme de comportare civilizată; • Vizionare de filme/ software-uri educative cu tematică privind comportarea civilizată.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază,
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucatăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare;
Igiena sanitară	<ul style="list-style-type: none"> - sala de baie; - obiectele de toaletă; - igienizarea grupului sanitar.
Igiena îmbrăcăminte și a încălțăminte	<ul style="list-style-type: none"> - obiectele de vestimentație; (îmbrăcăminte și încălțăminte); - depozitarea și întreținerea;

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază,
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucatăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare;
	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea corespunzătoare.
Casa	<ul style="list-style-type: none"> - spațiile locuinței și utilitatea lor; - mobilierul; - activități gospodărești,
Familia și societatea	<ul style="list-style-type: none"> - date personale; - relațiile în cadrul familiei; - conduite dezirabile; - strada; - cartierul.

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale**

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Se orientează în mediul înconjurător pe baza experienței polisenzoriale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a obiectelor, lucrurilor după caracteristicile senzoriale: formă, culoare, miros, mărime, textură, greutate etc.; • Exerciții de punere în corepondență a caracteristicilor obiectelor cu acestea: zahăr-dulce, sare-sărat, lamâie-acru etc.; • Exerciții de identificare polisenzorială a lucrurilor și fenomenelor: diferențiere auditivă sau de grupare a obiectelor asemănătoare prin utilizarea a cât mai multor analizatori concomitent, fenomene ale naturii; • Exerciții de mișcare și orientare spațială în clasă, școală, comunitate; • Exerciții de întreținere și organizare a spațiului propriu (bancă, dulap, colțul cu jucării).
<p>1.2. Recunoaște principalele manifestări fiziologice ale corpului uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare pe imagini a procesului fiziologic; • Exerciții de identificare a nevoilor/ trebuințelor, raportate la reperele orare ale vieții familiale și școlare (regimul zilnic); • Vizualizare software-uri educative, filme didactice; • Observarea dirijată a unor planșe ilustrând fiziologia corpului uman (aparatură circulator, respirator și digestiv etc.); • Dialoguri situaționale pe teme legate de transformările fiziologice la diferite vârste; • Discuții pe tema educației sexuale.
<p>1.3. Identifică pericolele din mediul înconjurător și manifestă comportamente adaptative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere a și identificare a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente rutiere, obiecte contondente, surse de electrocutare etc.); • Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu; • Exerciții aplicative – respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate; • Joc didactic „Ce se întâmplă dacă ...?” • Jocuri de rol pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol („Atenție la semafor!”etc.) • Povestiri/ dramatizări cu scop moralizator; • Vizualizare de software-uri educative/ filmulețe pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol.
<p>1.4. Inițiază și participă la activitățile cotidiene și loisir</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect; • Jocuri tematice: ”Timpul în mijlocul naturii”; ”Vine vacanța”; • Joc de rol (”La picnic”, ”În parc” etc.); • Jocurile preferate; • Audiții/ viziuni de filme; • Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate; • Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ.

Clasa a VIII-a**1.5. Utilizează deprinderi de muncă independent și în grup**

- Exerciții de confecționare a unor produse simple prin: desenare, decupare, lipire, origami, modelare, colaje, șnuruire, împletire, compoziții din hârtie creponată mototolită, lemn, mărgelile etc.;
- Exerciții de confecționare a unor jucării și machete;
- Exerciții de ambalare a unui cadou;
- Jocuri de construcție și asamblare;
- Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup;
- Activități gospodărești;
- Concursuri „Întrecerea cu tine!”, „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii etc.);
- Exerciții de analiză și apreciere a produselor activității.

2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/instrumentelor specifice**Clasa a VIII-a****2.1. Folosește deprinderile de îngrijire a propriului corp**

- Exerciții de identificare și utilizare a obiectelor de toaletă;
- Exerciții practice de spalare și ștergere, cu fixarea momentelor când acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.);
- Exerciții practice de întreținere a igienei personale (față, dinți, păr, mâini, corp);
- Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți;
- Exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar;
- Exerciții de identificare și denumire coresp a diferitelor piese de îmbrăcăminte și încălțăminte;
- Exerciții practice de utilizare corectă a vestimentației și a încălțăminte;
- Exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp;
- Exerciții de îngrijire și de depozitare a hainelor și a încălțăminte;
- Exerciții joc: încheiere – descheiere nasturi, șireturi și fermoare;
- Joc didactic „Hrănim papușa!”, „Îmbrăcăm păpușa!”.

2.2. Cunoaște deprinderi de igienă alimentară

- Exerciții de identificare și utilizare a mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucatărie/ sufragerie;
- Exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de utilizare adecvată a veselei și tacâmurilor din bucatărie;
- Exerciții de identificare și denumire a alimentelor de bază (carne, alimente, lactate, legume, fructe);
- Exerciții de integrare categorială a alimentelor cunoscute;
- Exerciții practice de mărunțire și de consumare a alimentelor de consistențe diferite;
- Joc de rol: („Cum servim masa?” etc.);
- Exerciții practice de aranjare și strângere a mesei.

2.3. Manifestă deprinderi de întreținere și igienizare a spațiului de locuit (sala de clasă, camera proprie)

- Exerciții de identificare și utilizare corectă a spațiilor școlare, de locuit;
- Exerciții de identificare și utilizare corectă a pieselor de mobilier, aparatură electrocasnică;

Clasa a VIII-a

- Joc didactic „Casa păpușii”;
- Jocuri de aranjare a mobilierului clasei;
- Exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare etc.;
- Jocuri de rol: „De-a bucătarul!”, „De-a gospodina!” etc
- Exerciții de rezolvare a unor situații problemă apărute în clasă, casă și gospodărie.

3. Relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale**Clasa a VIII-a****3.1. Folosește datele personale ale sale și membrilor familiei situațional**

- Exerciții de identificare a datelor personale (nume, prenume, vârstă);
- Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.);
- Exerciții de descriere a persoanelor apropiate (frați/ surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil - tânăr - adult - bătrân);
- Exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă, date despre membrii familiei restrânse;
- Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei;
- Joc de rol pe tema relațiilor între copii, relațiilor părinți- copii;
- Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei;
- Dramatizări pe tema rolurilor și relațiilor din familie;
- Exerciții practice de îngrijire a plantelor și animalelor de companie –colțul viu al clasei;
- Exerciții practice de pregătire pentru viața casnică de familie.

3.2. Recunoaște propriile trăsături fizice prin comparație cu cele ale persoanelor din jur

- Exerciții de observare a trăsăturilor feței, corpului;
- Exerciții de descriere a schemei corporale proprii și a altei persoane;
- Exerciții de stabilire a corespondenței între elementele propriului corp și cele ale altei persoane;
- Exerciții de stabilire a asemănărilor și deosebirilor dintre oameni sub aspect fizic;
- Exerciții de precizare a trăsăturilor fizice ale altor persoane, desprinse în urma analizei/ vizualizării unui set imagistic / fotografii;
- Exerciții - joc : ”Descrierea colegului de bancă!”
- Dramatizări pentru identificarea stărilor sufletești.

3.3. Interacționează în cadrul grupurilor de apartenență - clasă, familie, prieteni

- Exerciții tematice: „Ce ne aseamănă/ Ce ne deosebește?”; „Eu și clasa mea/ colegii mei”;
- Exerciții pentru formarea spiritului de echipă;
- Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații;
- Exerciții de identificare a relațiilor pozitive/ armonioase între colegi, cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întrajutorare, competiție);
- Vizionare de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate;
- Joc de rol („Prietenia”; „La școală” etc.);
- Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup;
- Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență.

Clasa a VIII-a	
3.4. Distinge comportamentele pozitive /negative și se comportă adecvat	
<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie dușmănie; cooperare, răutate etc.); • Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, modestie); • Exerciții practice de comunicare nonverbală (mimică, gestică) și verbală în vederea relaționării pozitive; • Discuții libere pe marginea unor situații reale; • Comentarea pe marginea unui suport imagistic; • Exerciții de lectură a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: încrederea și lipsa de încredere, respectul și lipsa de respect, curajul, frica, bunătatea și răutatea, sinceritatea și minciuna, cinstea, dragostea pentru adevăr; • Jocuri de rol bazate pe empatie; • Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral. 	
3.5. Se orientează în mediul social	
<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de recunoaștere a cartierului și a zonelor învecinate școlii și casei; • Exerciții practice de deplasare pietonală, în zone de interes (piață, poștă, magazine, teatru, spital, biserică); • Exerciții practice de comportare civilizată în mijloacele de transport de la și către casă (simularea unor situații problematice și rezolvarea lor); • Joc de rol „Cum traversam?”, „Reguli de comportare în troleibuz”, „La magazine”, „În parc”; • Dramatizări pe teme de comportare civilizată; • Vizionare de filme/ software-uri educative cu tematica privind comportarea civilizată. 	

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
Igiena sanitară	<ul style="list-style-type: none"> - sala de baie; - obiectele de toaletă; - igienizarea grupului sanitar.
Igiena îmbrăcăminte și a încălțăminte	<ul style="list-style-type: none"> - obiectele de vestimentație; (îmbrăcăminte și încălțăminte); - depozitarea și întreținerea;

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea corespunzătoare.
Casa	<ul style="list-style-type: none"> - spațiile locuinței și utilitatea lor; - mobilierul; - activități gospodărești.
Familia și societatea	<ul style="list-style-type: none"> - date personale; - relațiile în cadrul familiei; - conduite dezirabile; - strada; - cartierul.

CLASA a IX-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale**

Clasa a IX-a
<p>1.1. Manifestă comportamente utile în orientarea în mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificarea a obiectelor, lucrurilor după caracteristicile senzoriale: formă, culoare, miros, mărime, textură, greutate etc.; • Exerciții de punere în corepondență a caracteristicilor obiectelor cu acestea: zahăr-dulce, sare-sărat, lamâie-acru etc.; • Exerciții de identificare polisenzorială a lucrurilor și fenomenelor; diferențiere auditivă sau de grupare a obiectelor asemănătoare prin utilizarea cât mai multor analizatori concomitent, fenomene ale naturii; • Exerciții de mișcare și orientare spațială în clasă , școală , comunitate; • Exerciții de întreținere și organizare a spațiului propriu (bancă, dulap, colțul cu jucării).
<p>1.2. Identifică reacțiile fiziologice ale corpului uman (aparatură circulator, respirator și digestiv etc)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare pe imagini a procesului fiziologic; • Exerciții de identificare a nevoilor/ trebuințelor, raportate la reperatele orare ale vieții familiale și școlare (regimul zilnic); • Vizualizare software-uri educative, filme didactice; • Observarea dirijată a unor planșe ilustrând fiziologia corpului uman (aparatură circulator, respirator și digestiv etc.); • Dialoguri situaționale pe teme legate de transformările fiziologice la diferite vârste; • Discuții pe tema educației sexuale.
<p>1.3. Manifestă conduite preventive față de pericolele din mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere și identificare a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente rutiere, obiecte contondente, surse de electrocutare etc.); • Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu; • Exerciții aplicative – respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate; • Joc didactic „Ce se întâmplă dacă ...?”; • Jocuri de rol pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol („Atenție la semafor!” etc.); • Povestiri/ dramatizări cu scop moralizator; • Vizualizare de software-uri educative/ filmulețe pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol.
<p>1.4. Inițiază și participă la activitățile cotidiene și loisir</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect; • Jocuri tematice: ”Timpul în mijlocul naturii”, ”Vine vacanța”; • Joc de rol (”La picnic”, ”În parc” etc.); • Jocurile preferate; • Audiții/ vizionări de filme; • Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate • Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ.

Clasa a IX-a**1.5. Utilizează deprinderi de muncă independent și în grup**

- Exerciții de confecționare a unor produse simple prin: desenare, decupare, lipire, origami, modelare, colaje, șnuruire, împletire, compoziții din hârtie creponată mototolită, lemn, mărgelile etc.;
- Exerciții de confecționare a unor jucării și machete;
- Exerciții de ambalare a unui cadou;
- Jocuri de construcție și asamblare;
- Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup;
- Activități gospodărești;
- Concursuri „Întrecerea cu tine, „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii etc.);
- Exerciții de analiză și apreciere a produselor activității.

2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/ instrumentelor specifice**Clasa a IX-a****2.1. Utilizează deprinderile de îngrijire a propriului corp**

- Exerciții de identificare și utilizare a obiectelor de toaletă;
- Exerciții practice de spălare și ștergere, cu fixarea momentelor când acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.);
- Exerciții practice de întreținere a igienei personale (față, dinți, păr, mâini, corp)
- Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți;
- Exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar;
- Exerciții de identificare și denumire corespunzătoare a diferitelor piese de îmbrăcăminte și încălțăminte;
- Exerciții practice de utilizare corectă a vestimentației și a încălțăminte;
- Exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp;
- Exerciții de îngrijire și de depozitare a hainelor și a încălțăminte;
- Exerciții joc: încheiere – descheiere nasturi, șireturi și fermoare;

2.2. Demonstrează deprinderi de igiena alimentara

- Exerciții de identificare și utilizare a mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucătărie/ sufragerie;
- Exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de utilizare adecvată a veselei și tacâmurilor din bucătărie;
- Exerciții de identificare și denumire a alimentelor de bază (carne, alimente, lactate, legume, fructe);
- Exerciții de integrare categorială a alimentelor cunoscute;
- Exerciții practice de mărunțire și de consumare a alimentelor de consistențe diferite;
- Joc de rol: („Cum servim masa?” etc.);
- Exerciții practice de aranjare și strângere a mesei.

2.3. Demonstrează deprinderi de întreținere și igienizare a spațiului de locuit (sala de clasă, camera proprie)

- Exerciții de identificare și utilizare corectă a spațiilor școlare, de locuit;
- Exerciții de identificare și utilizare corectă a pieselor de mobilier, aparatură electrocasnică;
- Joc didactic „Casa păpușii”;
- Jocuri de aranjare a mobilierului clasei;

Clasa a IX-a

- Exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare etc.;
- Jocuri de rol: „De-a bucătarul!”, „De-a gospodina!” etc.;
- Exerciții de rezolvarea a unor situații problemă apărute în clasă, casă și gospodărie.

3. Relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale**Clasa a IX-a****3.1. Utilizează datele personale ale sale și membrilor familiei și le utilizează în relaționare**

- Exerciții de identificare a datelor personale (nume, prenume, vârstă);
- Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.);
- Exerciții de descriere a persoanelor apropiate (frați/ surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil - tânăr - adult - bătrân);
- Exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă, date despre membrii familiei restrânse;
- Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei;
- Joc de rol pe tema relațiilor între copii, relațiilor părinți- copii;
- Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei;
- Dramatizări pe tema rolurilor și relațiilor din familie;
- Exerciții practice de îngrijire a plantelor și animalelor de companie – colțul viu al clasei;
- Exerciții practice de pregătire pentru viața casnică de familie.

3.2. Recunoaște propriile trăsături fizice prin comparație cu cele ale persoanelor din jur

- Exerciții de observare a trăsăturilor feței, corpului;
- Exerciții de descriere a schemei corporale proprii și a altei persoane;
- Exerciții de stabilire a corespondenței între elementele propriului corp și cele ale altei persoane;
- Exerciții de stabilire a asemănărilor și deosebirilor dintre oameni sub aspect fizic;
- Exerciții de precizare a trăsăturilor fizice ale altor persoane, desprinse în urma analizei/ vizualizării unui set imagistic / fotografii;
- Exerciții - joc : ”Descrierea colegului de bancă!”;
- Dramatizări pentru identificarea stărilor sufletești.

3.3. Interacționează constructiv în cadrul grupurilor de apartenență- clasă, familie, prieteni

- Exerciții tematice: „Ce ne aseamănă? / Ce ne deosebește?”; „Eu și clasa mea / colegii mei”;
- Exerciții pentru formarea spiritului de echipă;
- Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații;
- Exerciții de identificare a relațiilor pozitive / armonioase între colegi, cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întraajutorare, competiție);
- Vizionare de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate;
- Joc de rol („Prietenia”; „La școală” etc.);
- Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup;
- Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență.

Clasa a IX-a	
3.4. Discriminează comportamentele pozitive /negative și se comportă adecvat	
<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie-dușmănie, cooperare, răutate etc.); • Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, modestie); • Exerciții practice de comunicare nonverbală (mimică, gestică) și verbală în vederea relaționării pozitive; • Discuții libere pe marginea unor situații reale; • Comentarea pe marginea unui suport imagistic; • Exerciții de lectură a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: încrederea și lipsa de încredere, respectul și lipsa de respect, curajul, frica, bunătatea și răutatea, sinceritatea și minciuna, cinstea, dragostea pentru adevăr; • Jocuri de rol bazate pe empatie; • Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral. 	
3.5. Se orientează și reaționează în mediul social	
<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de recunoaștere a cartierului și a zonelor învecinate școlii și casei; • Exerciții practice de deplasare pietonală, în zone de interes (piață, poștă, magazine, teatru , spital , biserică); • Exerciții practice de comportare civilizată în mijloacele de transport de la și către casă (simularea unor situații problematice și rezolvarea lor); • Joc de rol „Cum traversăm?”, „Reguli de comportare în troleibuz”, „La magazine”, „În parc”; • Dramatizări pe teme de comportare civilizată; • Vizionare de filme/ software-uri educative cu tematică privind comportarea civilizată. 	

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IX-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
Igiena sanitară	<ul style="list-style-type: none"> - sala de baie; - obiectele de toaletă; - igienizarea grupului sanitar.
Igiena îmbrăcăminte și a încălțăminte	<ul style="list-style-type: none"> - obiectele de vestimentație; (îmbrăcăminte și încălțăminte); - depozitarea și întreținerea;

Domenii de conținut	Clasa a IX-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte; - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei; - igiena spațiilor alimentare.
	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea lor corespunzătoare.
Casa	<ul style="list-style-type: none"> - spațiile locuinței și utilitatea lor; - mobilierul; - activități gospodărești.
Familia și societatea	<ul style="list-style-type: none"> - date personale; - relațiile în cadrul familiei; - conduite dezirabile; - strada; - cartierul.

CLASA a X-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea unor comportamente independente de bază prin utilizarea disponibilităților psiho-individuale**

Clasa a X-a
<p>1.1. Utilizează experiența anterioară în orientarea în mediului înconjurător apropiat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a obiectelor, lucrurilor după caracteristicile senzoriale: formă, culoare, miros, mărime, textură, greutate etc.; • Exerciții de punere în corepondență a caracteristicilor obiectelor cu acestea: zahăr-dulce, sare-sărat, lamâie-acru etc.; • Exerciții de identificare polisenzorială a lucrurilor și fenomenelor: diferențiere auditivă sau de grupare a obiectelor asemănătoare prin utilizarea cât mai multor analizatori concomitant, fenomene ale naturii; • Exerciții de mișcare și orientare spațială în clasă, școală, comunitate; • Exerciții de întreținere și organizare a spațiului propriu (bancă, dulap, colțul cu jucării).
<p>1.2. Cunoaște și înțelege fiziologia corpului uman (aparatură circulatoră, respirator și digestiv etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare pe imagini a procesului fiziologic; • Exerciții de identificare a nevoilor/ trebuințelor, raportate la reperele orare ale vieții familiale și școlare (regimul zilnic); • Vizualizare software-uri educative, filme didactice; • Observarea dirijată a unor planșe ilustrând fiziologia corpului uman (aparatură circulatoră, respirator și digestiv etc.); • Dialoguri situaționale pe teme legate de transformările fiziologice la diferite vârste; • Discuții pe tema educației sexuale.
<p>1.3. Recunoaște pericolele din mediul înconjurător și manifestă conduite preventive</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de recunoaștere și identificare a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente rutiere, obiecte contondente, surse de electrocutare etc.); • Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu; • Exerciții aplicative – respectarea regulilor elementare de circulație, a normelor de securitate; • Joc didactic „Ce se întâmplă dacă ...?”; • Jocuri de rol pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol („Atenție la semafor!” etc.); • Povestiri / dramatizări cu scop moralizator; • Vizualizare de software-uri educative/filmulețe pentru învățarea comportamentelor cu caracter securizant în caz de pericol.
<p>1.4. Își organizează activitățile și timpul liber în mod plăcut și util</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect; • Jocuri tematice: „Timpul în mijlocul naturii”; „Vine vacanța!”; • Joc de rol („La picnic”, „În parc” etc.); • Jocurile preferate; • Audiții/ vizionări de filme; • Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate.

Clasa a X-a
<ul style="list-style-type: none"> • Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ.
<p>1.5. Manifestă priceperi, deprinderi de muncă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de confecționare a unor produse simple prin: desenare, decupare, lipire, origami, modelare, colaje, șnuruire, împletire, compoziții din hârtie creponată mototolită, lemn, măgele etc.; • Exerciții de confecționare a unor jucării și machete; • Exerciții de ambalare a unui cadou; • Jocuri de construcție și asamblare; • Exerciții de confecționare a unor produse individual și în grup; • Activități gospodărești; • Concursuri „Întrecerea cu tine, „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii etc.); • Exerciții de analiză și apreciere a produselor activității.

2. Realizarea și întreținerea igienei personale și a spațiului de locuit prin utilizarea obiectelor/instrumentelor specifice

Clasa a X-a
<p>2.1. Manifestă comportamente simple de îngrijire a propriului corp –îmbrăcat/dezbrăcat, spălat, mâncat etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare și utilizare a obiectelor de toaletă; • Exerciții practice de spălare și ștergere, cu fixarea momentelor când acestea se impun (dimineața, seara, înainte și după masă etc.); • Exerciții practice de întreținere a igienei personale (față, dinți, păr, mâini, corp); • Exerciții de cunoaștere a operațiilor de asigurare a igienei intime la fete și băieți; • Exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar; • Exerciții de identificare și denumire corespunzătoare a diferitelor piese de îmbrăcăminte și încălțăminte; • Exerciții practice de utilizare corectă a vestimentației și a încălțăminte; • Exerciții de alegere a vestimentației în funcție de gen, momentul zilei, eveniment și anotimp; • Exerciții de îngrijire și de depozitare a hainelor și a încălțăminte; • Exerciții joc: încheiere – descheiere nasturi, șireturi și fermoare.
<p>2.2. Demonstrează deprinderi de igienă alimentară</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare și utilizare a mobilierului și dotărilor principale din sala de mese/ bucătărie/ sufragerie; • Exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de utilizare adecvată a veselei și tacâmurilor din bucătărie; • Exerciții de identificare și denumire a alimentelor de bază (carne, alimente, lactate, legume, fructe); • Exerciții de integrare categorială a alimentelor cunoscute; • Exerciții practice de mărunțire și de consumare a alimentelor de consistențe diferite; • Joc de rol: („Cum servim masa?” etc.).

Clasa a X-a
<p>2.3. Demonstrează deprinderi de întreținere și igienizare a spațiului de locuit (sala de clasă, camera proprie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare și utilizare corectă a spațiilor școlare, de locuit; • Exerciții de identificare și utilizare corectă a pieselor de mobilier, aparatură electrocasnică; • Joc didactic „Casa păpușii”; • Jocuri de aranjare a mobilierului clasei; • Exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare etc; • Jocuri de rol: „De-a bucatarul!”, „De-a gospodina!” etc • Exerciții de rezolvarea a unor situații problemă apărute în clasă, casă și gospodărie.

3. Relaționarea în grup, în mediul social în scopul creșterii autonomiei personale și sociale

Clasa a X-a
<p>3.1. Cunoaște datele personale ale sale și membrilor familiei și le utilizează în relaționare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a datelor personale (nume , prenume, vârstă); • Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.); • Exerciții de descriere a persoanelor apropiate (frați/ surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil - tânăr - adult - bătrân); • Exerciții de memorare și reproducere a informațiilor utile despre datele personale, adresă, date despre membrii familiei restrânse; • Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei; • Joc de rol pe tema relațiilor între copii, relațiilor părinți-copii; • Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei; • Dramatizări pe tema rolurilor și relațiilor din familie; • Exerciții practice de îngrijire a plantelor și animalelor de companie –colțul viu al clasei; • Exerciții practice de pregătire pentru viața casnică de familie.
<p>3.2. Identifică propriile trăsături fizice prin comparație cu cele ale persoanelor din jur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de observare a trăsăturilor feței, corpului; • Exerciții de descriere a schemei corporale proprii și a altei persoane; • Exerciții de stabilire a corespondenței între elementele propriului corp și cele ale altei persoane; • Exerciții de stabilire a asemănărilor și deosebirilor dintre oameni sub aspect fizic; • Exerciții de precizare a trăsăturilor fizice ale altor persoane, desprinse în urma analizei/ vizualizării unui set imagistic / fotografii; • Exerciții - joc : ”Descrierea colegului de bancă!”; • Dramatizări pentru identificarea stărilor sufletești.
<p>3.3. Manifestă deprinderi de interacțiune socială în cadrul grupurilor de apartenență- clasă, familie, prieteni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții tematice: „Ce ne aseamănă? / Ce ne deosebește?”, „Eu și clasa mea/ colegii mei”; • Exerciții pentru formarea spiritului de echipă; • Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații;

Clasa a X-a	
	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a relațiilor pozitive/ armonioase între colegi, cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întrajutorare, competiție); • Vizionare de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate; • Joc de rol („Prietenia”, „La școală” etc.); • Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup; • Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență.
3.4. Identifică comportamentele pozitive /negative și se comportă adecvat	<ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie-dușmănie, cooperare, răutate etc.); • Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, modestie); • Exerciții practice de comunicare nonverbală (mimică, gestică) și verbală în vederea relaționării pozitive; • Discuții libere pe marginea unor situații reale; • Comentarea pe marginea unui suport imagistic; • Exerciții de lecturare a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: încrederea și lipsa de încredere, respectul și lipsa de respect, curajul-frica, bunătatea și răutatea, sinceritatea și minciuna, cinstea, dragostea pentru adevăr; • Jocuri de rol bazate pe empatie; • Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral.
3.5. Se deplasează, se orientează și relaționează în mediul social	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții practice de recunoaștere a cartierului și a zonelor învecinate școlii și casei; • Exerciții practice de deplasare pietonală, în zone de interes (piață, poștă, magazine, teatru, spital, biserică); • Exerciții practice de comportare civilizată în mijloacele de transport de la și către casă (simularea unor situații problematice și rezolvarea lor); • Joc de rol: „Cum traversăm?”, „Reguli de comportare în troleibuz”, „La magazine”, „În parc”; • Dramatizări pe teme de comportare civilizată; • Vizionare de filme/ software-uri educative cu tematică privind comportarea civilizată.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a X-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte, - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei ; - igiena spațiilor alimentare.

Domenii de conținut	Clasa a X-a
Senzații și percepții	Explorare și discriminare: <ul style="list-style-type: none"> - obiecte, - alimente; - îmbrăcăminte; - fenomene.
Schema corporală și lateralitatea	<ul style="list-style-type: none"> - corpul uman; - gesturi de bază.
Orientarea, organizarea și structurarea spațială	<ul style="list-style-type: none"> - poziția obiectelor; - raporturile dintre acestea.
Igiena alimentară	<ul style="list-style-type: none"> - bucătăria și sala de mese; - alimentele; - servirea mesei ; - igiena spațiilor alimentare.
Igiena sanitară	<ul style="list-style-type: none"> - sala de baie; - obiectele de toaletă; - igienizarea grupului sanitar.
Igiena îmbrăcăminte și a încălțăminte	<ul style="list-style-type: none"> - obiectele de vestimentație (îmbrăcăminte și încălțăminte); - depozitarea și întreținerea; - utilizarea corespunzătoare.
Casa	<ul style="list-style-type: none"> - spațiile locuinței și utilitatea lor; - mobilierul; - activități gospodărești.
Familia și societatea	<ul style="list-style-type: none"> - date personale; - relațiile în cadrul familiei; - conduite dezirabile; - strada; - cartierul.

Sugestii metodologice

Conținutul acestui modul este adaptat nivelului de dezvoltare specific elevilor cu dizabilități intelectuale severe, profunde și/sau asociate. În realizarea programei s-a încercat o îmbinare a cunoștințelor teoretice cu experiența acumulată de-a lungul anilor în lucrul cu acești elevi. Așa cum se poate observa, maniera în care este concepută oferă cadrului didactic flexibilitate în proiectarea demersului didactic, posibilitatea de a putea adapta activitățile în funcție de particularitățile psiho-individuale ale fiecărui elev în parte.

Structura perceptiv-motorie presupune, în primul rând, organizarea schemei corporale, care constituie punctul de plecare al organizării spațiale, cu rol important în relațiile subiectului cu lumea înconjurătoare.

Cunoașterea propriului corp și a trebuințelor primare reprezintă premisă în formarea unor deprinderi de autonomie personală și socială. Activitățile din cadrul acestui modul trebuie să aibă un pronunțat caracter practic, de antrenare a copilului cu dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate în exerciții de cunoaștere a propriului corp și de formare a unor deprinderi de îngrijire și igienă personală. Unele exerciții pot avea un caracter ludic, bazându-se pe materiale concret-intuitive atractive (obiecte, jucării, suporturi imagistice diverse etc), stimulând motivația copilului pe linia autocunoașterii.

Prin activitățile propuse, se urmărește, cu prioritate, reducerea comportamentelor auto / heteroagresive specifice copilului cu dizabilități intelectuale grave, severe și /sau asociate și prevenirea consumului de substanțe nocive (alcool, droguri, tutun).

Se pune accent, în toate aceste activități pe atingerea unor obiective cu un caracter predominant formativ (deprinderi de autonomie personală, conduite preventive, comportament adaptativ la diverse situații).

Evaluarea

De asemenea, se fac referiri la modul în care se realizează evaluarea (concursuri, expoziții, aprecierea activității și enunțuri de autoevaluare). Evaluarea este o dimensiune importantă a procesului de învățământ. Prin intermediul evaluării, cadrul didactic urmărește evoluția elevului, dar și calitatea actului educativ, conștientizează punctele forte și punctele slabe și ia decizii în vederea continuării sau ameliorării activității în etapa următoare a procesului educativ.

Este recomandabil ca evaluarea să se realizeze prin raportare la competențele specifice, evitându-se comparațiile între elevi. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor.

Procesul de evaluare valorifică și experiențele de învățare / competențele dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Rezultatele elevilor vor fi înregistrate, comunicate și discutate cu părinții/reprezentanții legali. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui elev.

Bibliografie

1. Albu, C., (2006), *Psihomotricitate*, Iași: Editura Institutul European;
2. Ausubel, P.D., (1986), *Învățarea în școală*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
3. Barbu, P., (2012) *Copilul și mot,ricitatea*, Pitești: Editura Nomina;
4. Beniuc, M., Chircev, A., (1980) *Probleme fundamentale ale psihopedagogiei*, București: Editura ASSP;
5. Crețu, E., (1999), *Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar*, București: Editura Aramis;
6. Gherguț, A., (2013), *Sinteze de psihopedagogie speciala. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Iași: Editura Polirom;
7. Leaf, R., McEachin, J., (2011), *Ghid de terapie ABA*, București: Editura Frontiera;
8. Mușu, I., (1997), *Terapia educațională integrată*, București: Editura Prohumanitate;
9. Mușu, I., Vrăsmaș, E., (1997), *Terapia tulburărilor de limbaj*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
10. Păunescu, C., Mușu, I., (1990), *Recuperarea medico-pedagogică a copilului handicapat mintal*, București: Editura Medicală;
11. *** (2002), *Curriculum pentru copii cu deficiențe (dizabilități) severe și profunde*, București: Asociația RENINCO România;
12. *** (1998), *Educația integrată a copiilor cu handicap*, București: Asociația RENINCO România;

13. ***(2000), *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu CES*, București: Asociația RENINCO România;
14. *** (2008), *Programă școlară Terapie Educațională Complexă și Integrată cls I - a X-a*, București.

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, coordonator Ministerul Educației

Vasilica COMIȘEL, coordonator Inspectoratul Școlar Județean Prahova

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Comișel Vasilica	Inspectoratul Școlar Județean Prahova
Gociu Claudia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Ploiești
Dediu Cornelia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Ploiești
Zamfir Lucia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Ploiești
Georgescu Mirela	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Ploiești